אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו [1]ויבאו הכהנים לפנימה בית ה' לטהר ויוציאו את כל הטומאה אשר מצאו בהיכל ה' לחצר בית ה' ויקבלו הלוים להוציא לנחל קדרון חוצה מר סבר מדאשתני בעזרה בלוים טומאה בעזרה ליכא ומר סבר עד היכא דלא אפשר בלוים מפקי כהנים השתא דאפשר בלוים תו לא מטמאי כהנים [א]תנו רבנן [א]הכל נכנסין בהיכל לבנות לתקן ולהוציא את הטומאה ומצוה בכהנים אם אין שם כהנים נכנסין לוים אין שם לוים נכנסין ישראלים ואידי ואידי טהורין אין טמאין לא אמר רב הונא [ב]רב כהנא מסייע כהני דתני רב כהנא מתוך שנאמר [2]אך אל הפרוכת לא יבא יכול לא יהו כהנים בעלי מומין נכנסין בין האולם ולמזבח לעשות ריקועי פחים תלמוד לומר [ג]אך חלק [ב]מצוה בתמימים אין שם תמימים נכנסין בעלי מומין מצוה בטהורין אין שם טהורין נכנסין טמאין אידי ואידי כהנים אין ישראלים לא איבעיא להו טמא ובעל מום איזו מהן נכנס רב חייא בר אשי אמר רב טמא נכנס דהא אישתרי בעבודת ציבור ר' אלעזר אומר [ג]בעל מום נכנס דהא אישתרי באכילת קדשים: רבי שמעון אומר וכו': רבי שמעון היכא קאי התם קאי דתנן [ד]מי שהחשיך חוץ לתחום אפילו אמה אחת לא יכנס ר' שמעון אומר אפי' חמש עשרה אמה יכנס לפי שאין המשוחות [ה]ממצעין את המדות מפני הטועים דקאמר תנא קמא לא יכנס ואמר ליה רבי שמעון יכנס: שלא התירו לך אלא משום שבות: היכא קאי התם קאי דקאמר תנא קמא [ו]קושרה ואמר ליה רבי שמעון עונבה עניבה דלא אתי לידי חיוב חטאת שרו ליה רבנן קשירה דאתי לידי חיוב חטאת לא שרו ליה רבנן:

הדרן עלך המוצא תפילין וסליקא לה מסכת עירובין

אמר רבי יוחנן. לענין עיולי כולי עלמא המכניס שרץ חייב ולענין להוציא הנמצא בעזרה בשבת בהאי קרא פליגי: **ויבאו הכהנים** (א) **פנימי בית ה' בהיכל ויוציאו הטומאה.** ע"ז ותקרובותיה שהן מטמאין באהל (ז): **לחצר בית ה'.** עזרה: **ויקבלו הלוים להוציא משם לנחל קדרון.** אבל כהנים אחרים לא מיטמאין אע"פ שהיו צריכים לאנשים הרבה אלו מוציאין מן ההיכל לעזרה ואילו משם ולחוץ לוים הוא דמיטמאין ולא כהנים. בן ננס סבר מדאשתני טומאת עזרה מכהנים ללוים שמע מינה היכא דאיתא בעזרה לא מפקינן ליה בעבירה אלא מהדרינן אהתירא ובשבת נמי לא דחינן שבות: **טומאה בעזרה ליתא.** כלומר היכא דאיתא התם לא חמירא כולי האי: **דלא אפשר.** בהיכל לא עיילי לוים דאפי' כהנים אסירי למיעל אלא לעבודה כדכתיב (ויקרא טז) ואל יבא בכל עת אל הקדש זה היכל מבית לפרוכת זה לפני ולפנים: **תו לא מטמאינן לכהנים.** שהרי אפשר בלוים אבל לשהויי עד אורתא לא: **מסייע כהני.** דאמר לקמן כהנים טמאין עדיפי מטהורי ישראלים: **אך אל הפרוכת וגו'.** בבעלי מומין כתיב: **רקועין.** טסין של זהב שמחפין בהן בית קדשי הקדשים מתוכו: **אך חלק.** כלומר (ח) אכין ורקין מיעוטין כל אתין וגמין רבויין. חלק מיעט דלמלאכה שרי לעיולי: **טמא ובעל מום.** אי אפשר אלא באחד מהן איזה מהן מכניסין: (ב) **דהא אישתרי בעבודת צבור.** דכתיב (במדבר כח) במועדו ואפילו בטומאה (ט) אבל בעל מום לא הותר דתניא בתורת כהנים (י) מום בו את לחם אלהיו לא יגש להקריב (כ) אין לי אלא תמידין שהן קרויין לחם כענין שנאמר (ל) את קרבני לחמי לאשי שאר קרבנות צבור מנין ת"ל שוב לחם קרא אחרינא כתיב בתריה לחם אלהיו מקדשי הקדשים וסמיך ליה אקרא קמא דנשתמע הכי לא יגש להקריב לחם אלהיו: **דהא אישתרי באכילת קדשים.** מהאי קרא לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל: **המשוחות.** (ג) מודדין התחומין ומציבין סימן כשהן מודדין מלתן: **מפני טועי המדה.** שמא יטעו בה הלכך מקצרין אותה נמצא שעדיין התחום לא הגיע ומי שהמשיך לו חוץ לתחום כבר נכנס בתוך אלפים ט"ו אמות כדפרישית במי שהוציאוהו (לעיל דף נב.). ל"א מפני הטועין ששוכחין ויוצאין וחוזרין ונכנסין לפיכך מקצרין המודדין את התחום הסימן ומציבין (מ) בתוך התחום שאם יצא לא עביד איסורא: **יכנס.** דמשלך נתנו לך שכבר הוא בתוך תחומו והכא אתא ר' שמעון למימר טעמא למילתיה דלא תימא מיקל אני באיסור שבת אלא משלו נתתי לו והכא נקט לה משום פלוגתא דנימת כנור כדמפרש ואזיל: **קושרה.** בנימת כנור שנפסקה ופליג רבי שמעון ואמר בברייתא עונבה ואמר הכא טעמא למילתא ופליג אתנא דלעיל ואמר לא הותרו במקדש אלא שבות ובתרתי מיפלגא מילתא דרבי שמעון רישא בממשיך חוץ לתחום וסיפא בנימת כנור והכי קאמר רבי שמעון לתנא קמא אע"פ שהקלתי בממשיך חוץ לתחום מחמיר אני בנימת כנור דהתם משלך נתנו לך אבל כאן לא התירו אלא שבות: **קשירה דאתיא לידי חיוב חטאת.** במדינה (ד) גוזרה שמא יקשור קשר של קיימא:

הדרן עלך המוצא תפילין וסליקא לה מסכת עירובין

אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו. פירש בקונטרס שבא לתרץ דכולי עלמא מכניס שרץ חייב ולענין הוצאת טומאה פליגי ותימה דלכאורה אין חילוק דאי מכניס שרץ חייב הוא הדין דמוזהר להוציא מושלחו מן המחנה דכל היכא דקרינן לא יטמאו את מחניהם קרינן וישלחו וא"כ מאי טעמא דמאן דאמר מעזרה לא ונראה דמילתא באפי נפשה היא ולא קאי לדחויי הא דקאמר לעיל כתנאי (ה) ופליג בין במכניס בין במוציא דאין חילוק כדפירשנו אלא לא לאסמוכי קרא למאן דאמר חייב ולמאן דאמר פטור:

אמר ר' שמעון יכנס. והכי קאמר ליה רבי שמעון לתנא קמא אע"פ שמיקל אני בממשיך חוץ לתחום מחמיר אני בנימת הכנור דהתם לאו קולא הוא אלא משלך נתנו לך וגם כאן לא נתנו לך אלא משלך דהיינו עניבה דהוה דבר המותר והא דנקט עד הכא משום דבעי לאסוקי מילי דבמקדש אבל לא במדינה:

הדרן עלך המוצא תפילין
וסליקא לה מסכת עירובין

מסורת הש"ס

א) תוספתא דכלים ב"ק פ"א ה"ט, ב) [חולין מט.], ג) [פסחים ה. וש"נ], ד) לעיל נב:, ה) צ"ל ממצין, ו) [לעיל קב:], ז) [ע"ז לב:], ח) בפ"ח: כל, ט) [פסחים עז.], י) [אמור פרשה ג], כ) [ויקרא כא], ל) [במדבר כח], מ) בפ"ח: התחום ומציבין את הסימנים.

◆

תורה אור השלם

1. וַיָּבֹאוּ הַכֹּהֲנִים לִפְנִימָה בֵית יְיָ לְטַהֵר וַיּוֹצִיאוּ אֵת כָּל הַטֻּמְאָה אֲשֶׁר מָצְאוּ בְּהֵיכַל יְיָ לַחֲצַר בֵּית יְיָ וַיְקַבְּלוּ הַלְוִיִּם לְהוֹצִיא לְנַחַל קִדְרוֹן חוּצָה: דברי הימים ב כט טז

2. אַךְ אֶל הַפָּרֹכֶת לֹא יָבֹא וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִגַּשׁ כִּי מוּם בּוֹ וְלֹא יְחַלֵּל אֶת מִקְדָּשַׁי כִּי אֲנִי יְיָ מְקַדְּשָׁם: ויקרא כא כג

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ויבאו הכהנים לפנימה: (ב) ד"ה דהא אישתרי וכו' מקדשי הקדשים וגו' לא יגש כי מום בו וסמיך ליה אקרא: (ג) ד"ה המשוחות וכו' מודדין הס"ד ואח"כ מ"ה מפני הטועין מפני טועי המדה: (ד) ד"ה קשירה וכו' במדינה גזור שמא: (ה) תוס' ד"ה א"ר יוחנן וכו' כתנאי ומפליג בין מכניס למוציא דאין חילוק:

◆

רב ניסים גאון

טמא נכנס דהא אישתרי בעבודת הציבור. בפ' א' דמסכת יומא גרסי' איתמר טומאת המת רב נחמן אמר היתר היא בציבור. ואסיקנה כל טומאת המת בצבור רחמנא שרייה. ותניא ונשא אהרן את עון הקדשים וכי איזה עון הוא נושא אם עון פיגול וכו'. הא אינו נושא אלא עון טומאה שהותרה מכללה בציבור. ובמסכת פסחים בפר' אלו דברים בפסח דוחין את השבת גרסי'. ופסח גופיה מנא לן כולי'. יכול לא יהו עושין את השיני אלא טמאין וכו'. אלא הכי קאמ' אינו נדחה לפסח שיני אלא עושין בטומאה, וציבור נמי דעביד בטומאה בטמא נפש אבל בשאר טמאות לא. ובפר' כיצד צולין שנינו נטמא קהל או רובו או שהיו הכהנים טמאין והקהל טהור יעשה בטומאה. בעל מום נכנס דהא אישתרי באכילת קדשים. וזהו מן התורה, דכתיב כל איש אשר בו מום מזרע אהרן הכהן. לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל. **סליקא לה מסכתא דעירובין בסייעתא דשמיא. ברוך נותן ליעף כח**

עין משפט נר מצוה

עח א ב ג מיי' פ"ז מהל' בית הבחירה הלכה כג:

◆

מוסף רש"י

מי שהחשיך חוץ לתחום. שהוא בא בדרך וחשכה לו חוץ לתחום (לעיל נב:). **אפילו חמש עשרה אמה.** לאו דוקא ט"ו אמה (שם). **שאין המשוחות.** מודדי התחומין לעיירות ועושין סימן לתוך התחום, **ממצין את המדות.** להגיע הסימן בסוף אלפים, אלא כונסין אותו לתוך אלפים, **מפני הטועים.** מפני טועי המדה שאין מכירים את הסימן ופעמים הולכין להלן ממנו וחוזרין ולאו אדעתייהו. ל"א ולא שמעתיו לדוקא ט"ו אמה נקט, וטועי המדה הן המשוחות הקובעין התחומין ואמרינן בכולה מעברין (לעיל נו:) אין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה, ארבעים חבלים יש באלפים וכל חבל וחבל ממעט שני אחיזות, שזה תופס מכאן וזה תופס מכאן והאחיזה טפח וחצי אצבע הרי פ' טפחים ומ' אצבעות העולין ליו"ד טפחים, הרי תשעים טפחים שהן חמש עשרה אמות (לעיל נב:).

הדרן עלך מסכת עירובין

◆

רבינו חננאל

א"ר יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו ויבאו הכהנים פנימה בית ה' לטהר ויוציאו את כל הטומאה אשר מצאו בהיכל ה' לחצר בית ה' ויקבלו הלוים להוציא אל נחל קדרון חוצה. א) ר' עקיבא סבר מדאפיקו הכהנים מן ההיכל עד לחצר בית ה', מכלל דעזרה לא מקבלה טומאה. ור' שמעון בן ננס סבר בהיכל דלא איפשר ללוים למיעל מטמינן להו לכהנים, אבל בחוצה דאיפשר בלוים תו לא מטמינן להו לכהנים. ת"ר הכל נכנסין לתקן ולבנות ולהוציא את הטומאה כהנים לוים וישראלים, מצוה בכהנים. אם אין שם כהנים נכנסין לוים. מצוה בלוים. אם אין שם לוים נכנסין ישראלים. אמר רב הונא רב כהנא דכהנא הוא ומסייע כהני. דתני רב כהנא אך אל הפרוכת לא יבא ואל המזבח כו'. יכול [לא] יהו כהנים בעלי מומין נכנסין לבין האולם ולמזבח לעשות ריקועין למזבח ת"ל אך חלק. מצוה בתמימין. אין שם תמימין נכנסין בעלי מומין. מצוה בטהורין. אין שם טהורין נכנסין טמאין, ואילו ואילו כהנים אבל ישראלין לא. איבעיא להו טמא ובעל מום איזה מהן נכנס. רב חייא בר אשי אמר רב טמא נכנס דהא אישתרי ליה עבודת ציבור. ר' אליעזר אמר בעל מום נכנס דהא אישתרי באכילת קדשים. מתני' ר' שמעון אומר כל שהיתירו לך חכמים משלך נתנו לך. ר' שמעון אומר התם קאי בהא דתנן מי שהחשיך חוץ לתחום אפילו אמה אחת לא יכנס. רבי שמעון אומר אפי' חמש עשרה אמה יכנס, שאין המשוחות ממצעין את המידות מפני הטועין. כלומר הניחו מקום שלא הכניסוהו במקום אלפים אמה ב) אותם שמדדו התחום יתר מזה, וכאילו מכלל תתוסף הן ולפיכך התירו לך. שלא התירו לך אלא משום שבות. גם דבריו הללו במשנה זו משיב [על] שאמר תנא קמא קושרין. א"ל קשורה דאתיא לידי חיוב חטאת גזרו בה רבנן, עניבה דלא קשירה היא ולא אתיא לידי חיוב חטאת, אלא משום שבות לא גזרו בה רבנן. דכל מקום דהיתירו לא היתירו שם אלא מקום שהוא מותר והם שגזרו עליו משום שבות הוא, אבל במקום איסורא דאורייתא לא.

הדרן עלך המוצא סליקא לה מסכת עירובין

א) נראה מזה דרבינו גרס במשנה להיפך דר"ע סבר דמוציאין אותו מן ההיכל וכו' ור"ש בן ננס סבר דכל מקום שחייבין וכו' ול"ע. ב) אולי נ"ל מפני אותם שמדדו וכו' והוא פי' על מפני הטועין.